

Vyjádření školitele Lukáše Kollerta k průběhu studia a k disertační práci
Suverenita, právo a moc v raných a výmarských spisech Carla Schmitta
předkládané v roce 2023 na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK

I. Hodnocení doktorského studia

Doktorské studium pana Lukáše Kollerta hodnotím jako velmi úspěšné. Doktorand plnil svoje povinnosti v průběhu celého studia nadstandardně a rozvíjel vědecké aktivity v míře, která spíše než doktorské studium připomínala plnohodnotnou vědeckou kariéru, a to včetně pedagogické činnosti, řady publikací, vystoupení na konferencích (včetně mezinárodních) i řešení vědeckých projektů. Úplný přehled o těchto aktivitách přináší doktorandův autoreferát na stranách 33–36. Spolupráce se školitelem byla příkladná a projevila se právě i v oblasti společných vědeckých podniků.

II. Disertační práce

Disertační práce je velmi zdařilá. Vznikala zprvu na půdorysu jednotlivých vědeckých příspěvků autora, které však byly velmi organicky včleněny do celkové závěrečné koncepce, která byla důkladně promyšlena a jednotlivé části byly z jejího hlediska znovu přepracovány; není bez zajímavosti uvést, že autor se ve prospěch sjednocení díla některých již podrobně rozpracovaných částí zřekl a do závěrečného pojetí je nezařadil. To je pro práci v jistém smyslu charakteristické – ve svém celku se vyznačuje spíše hojností než nedostatkem: témat, literatury i argumentů.

Dvojí tématické rozhodnutí činí autorovu práci originální – a to i v kontextu dnešního schmittovského publikačního průmyslu –, ale současně nekontroverzní a v dobrém slova smyslu standardní: je to jednak volba ústředního tématu platnosti práva, a jednak omezení zaměření na Schmittovo rané a výmarské tvůrčí období. Obojí umožňuje vynechat složitou otázku Schmittova politického angažmá a nepouštět se do – většinou neplodných – úvah o tom, zda byl spíš nacista, nebo oportunist, ale hlavně také ukázat Schmitta jako *právního teoretika*, jehož zajímavost neodvisí od té které ideologické opce čtenáře, či dokonce jeho revolučního očekávání.

V této logice pak také Lukáš Kollert velmi přesvědčivě dokládá, že Schmitt zastává svůj komplexní právní názor (vyváženě zohledňující jak normativní ideu práva, tak fakticitu moci) trvale, kontinuálně, bez ohledu na dějinné zvraty a politické zákruty. Mně osobně se tato varianta výkladu – oproti myšlení zlomu, Kehre, geneze génia apod. – jeví takřka nezbytná pro každého skutečně velikého autora.

Po metodologické, stylistické, formulační ani argumentační stránce nespátřuji v práci závažné problémy. Určité debaty jistě může jistě vyvolat otázka zařazení některých částí (např. 2.2.).

Velmi oceňuji přesné situování Schmittovy pozice do teoretické diskuse své doby – v tomto ohledu práce překonává svojí uvážlivostí většinu současné produkce. Nicméně jedna otázka zde zůstává nezodpovězena, a tu zde chci formulovat. Autor správně uvádí, že Schmitt odmítá iusnaturalismus (stejně jako pozitivismus, u něhož je ovšem situace značně přehlednější) ve formě, již nazývá osvícenský racionalismus či spravedlnostní přirozené právo a která je charakterizována představou o určitém *konkrétním obsahu* nadpřirozeného práva, které zakládá právo pozitivní (s. 53–56).

Jakou povahu má však podle Kollerta Schittem samým přijímaná alternativa? Suverén se musí podle Kollertova výkladu vztahovat k abstraktní ideji práva, již reprezentuje. To musí znamenat – chápu-li správně, co autor píše – dvojí: jednak tato idea předchází suveréna a jeho moc, a je mu tudíž nadřazena, jednak však nemá žádný „konkrétní obsah“.

Takový model nadprávní abstraktní ideje, jíž je suverén podřízen a jíž slouží, který může přirozeně vyvolávat otázku, co je to za ideu (příp., jak akcentuje autor, kdo ji bude vykládat), zůstává v práci povětšinou nerozvinut; je pouze okrajově přiblížen pomocí příkladu reprezentace – to je totiž klíčový způsob vztahu vládců k ideji – toho typu, kterým je papež (117–119). Avšak co reprezentuje papež? Myslím, že je nutné odpovědět, že reprezentuje něco obsahově konkrétního, totiž Ježíše Krista, resp. – jako nositel úřadu – to, co normativně reprezentuje Kristus sám. Pokud bychom se pak ptali dál, co normativního Ježíš Kristus představuje, myslím, že by odpověď již nemohla být abstraktní a bez obsahu; naopak je pravděpodobné, že by nebyla vzdálena obsahu klasického přirozeného práva (přinejmenším v bodě poznání Boha). A není to nakonec to, co má Schmitt na mysli, když se nazývá zastáncem „přirozeného práva bez naturalismu“?

III. Závěr

Jde o výjimečně dobře zvládnutou doktorskou práci. Autor projevil nejen schopnost zpracování širokého textového materiálu, dobrého porozumění a spolehlivé reprodukce myšlenek zkoumaného autora, ale také jejich systematizace a zapojení do vlastní myšlenkové konstrukce. Ocenit lze také jasné náznaky odrazu představovaných teorií v současných právních i politicko-filosofických problémech. Předběžně klasifikuji disertační práci jako „prospěš“.

Jakub Jinek
1. 2. 2024